

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily
except
Sundays
and Holidays

LETO—YEAR XI.

Entered as second-class matter January 28, 1918, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL. SREDA 17. APRILA (APRIL) 1918

STEV.—NUMBER 90.

ARMADO POVEČAJO NA TRI MILJONE MOŽ.

KAMO JE IZGINILA TRANSPORTNA LADJA?

Toliko bo štela ob koncu leta 1918, ako bodo sprejeti novi načrti: 155.000 mož mesečno
no čez morje.

"ZMAGATI MORAMO IN ZMA- GALI BOMO."

Washington, D. C. — Vojni de-
partment je izdelal program za
povečanje ameriške armade v naj-
hitrejšem času. Po prejšnjem pro-
gramu sta imela za leto zadostoti
dva milijona mož, ali velike
spremembe na zgodnjem bojišču
v zadnjih treh tednih zahtevalo,
da se poveča to število.

Ob koncu prvega leta, od kar je
Amerika v vojni, je štela armada
na suhem 1,528.924 mož, po novem
načrtu mora biti konec tega leta
najmanj tri miljone mož pod orožjem.
To pomeni, da bodo poklicali
de Novembra leta poldruži milijon
mož v vojakom in morda pokliče-
jo še ta mesece (april) 300.000 mož
v taborišča.

Na ameriških in angleških la-
djah zdaj lahko pošilja 155.000
mož mesečno čez morje.

Washington, D. C. — "Bojeva-
ti se moramo, dokler ne dosegemo
ciljev, ki jih je proglašil predsed-
nik. Zmagati moramo in zmagali
bomo. Drugače ne more končati
vojne."

Tako je govoril državni tajnik
Lansing na kongresu "Héra re-
volucije" in v navzočnosti zave-
niških poslanikov.

Njegove ognjevitve besede so iz-
sile buren' aplavz.

V svojem govoru je mr. Lansing
nadalje nazaj v zgodovino ameriške
republike. Očrtal je junaksi boj-
nih prednikov za svobodo in pre-
le na sedanjega sovražnika avto-
mobil.

Dejai je, "da moramo v imenu
človeštva zmagati. Pruski mili-
tarizem je izval vse svobodne mo-
že, da se bojujejo za pravico, da
ostanejo svobodni.

Mr. Lansing je vsem bojevnim
za demokracijo in napredek
državstva govoril iz srca. Njegov
govor je po vseh Združenih drž-
av in v vseh kočah, v katerih bi-
je area za svobodo, održal glo-
bo odmeh.

**KLAVNIŠKI DELAVCI SO DO-
BILI IZPLAČANO POVIŠA-
NO MIZDO.**

Chicago, Ill. — Sodnik Alschuler
je razsodil, da dobe klavniških
delavcev povisano mizdo od 14. ja-
nuarja t. l. Te dni so izplačali
klavniškim delavcem tudi mizdo
za nadčas. Po cenični znasi mizda
za nadčas okoli \$6,000,000.

Trdka Swift & Co. je izplačala
preostanek svojim delavcem že v
soboto popoldne. Zdaj so izplačali
preostanek trdki Armour &
Co., Wilson & Co., Morris & Co. in
Cudahy & Co.

Preostanek mizde na posamez-
nega delavca znaša od \$80 do \$50,
nekateri posamezni delavci so dobili
do \$100 do \$200.

Zdaj se velemesarski pripravlja-
ja, da ob določenem času, ki ga
je izrekel sodnik Alschuler, uvede-
je osmurni delavnik, ki stopi v
delavo dne 5. maja. V delavnica-
h občutujejo 24 ur, bodo delavci
delali v treh partijah.

**VELEMESARSKA TVRDKA IZ-
GUBILA TOŽBO.**

Washington, D. C. — Najvišje
zemeno sodišče je odločilo, da so
privatni železnični vozovi s hladil-
nimi pripravami in lastnina Coda-
ky Peaking kompanije podvrženi
državnemu davku, kot ga je
sprejela legislatura države Minne-
sota, ki dočaka, da se davek plača
od komunitnih prejemkov.

VРЕМЕ.

Chicago in okolica: V sredo de-
lava oblačno. Nespremenjena
temperatura. Lahki južni vetrovi
predajo v zapadne. Povprečna
temperatura v zadnjih štirih dnev-
nih urah: 56. Soline izhaja ob 7:32.

ENA MILJARDA POSOJILA SVOBODE.

Pogrešana ladja "Cyclops" je iz-
ginila brez sledu in ničče ne
ve, kaj se je zgodilo z njo.
Mazna domnevanja.

KAPITAN JE BIL SIN NEM- ŠKIH STARIEV.

Washington, D. C. — "Cy-
clops", transportna ladja za pre-
važanje premoga, ki je nosila 19.
000 ton, je izginila, kakor da jo je
počrnil morje.

Ta dogodek obuja vsakovrsne
sumnje. Nekateri pravijo, da je
ladja mogoče uničil vihar. Drugi
pravijo, da je nemogoče, da bi ta-
ko velika in moderno opremljena
ladja izginila v viharju brez sledi.

Poročila iz raznih krajev govo-
re, da ni bilo slinske viharja, ki
bi ugrožal tako veliko ladjo. Če
ni bilo viharja, je vihar tudi ni
mogel pogresniti.

Ladja ni bila močno preskrbljena
z muničijo. Imela je le munici-
jo za par topov, ki ji služijo v
obrambne namene. Železna ruda,
ki jo je imela ukreano, ni eksplo-
zivna. Raztrebla po tej teoriji je
izključena.

Ladja ni bila tako založena s
premogom, če bi jo zajel sovraž-
nik, da jo lahko odvede do bližnjega
pemškega pristanišča. Če jo
je zajel sovražnik, tedaj se mogo-
če nahaja ladja zunaj pota, po ka-
terem navadno plujejo trgovske
ladje. Tu preki sovražnik z ladjo
na drugo ladjo, da se zloži s pre-
mogom.

To sedaj že niso dobili v mor-
narškem departmantu obvestila,
da se v južnih vodah nahaja nem-
ški piratska ladja.

Ladja je preskrbljena z bre-
zilnim aparatom. Ladja se kličeli
z raznih brezilnih brzjavnih
postaj, toda odgovora niso dobili.
Če bi bila ladja torpedirana ali
napadenja na drug način, bi imela
čas, da bi kličela na pomoč.

Nekateri pravijo, da je bila mogoče
na ladjo položena bomba, da
raspoli ob določenem času. Drugi
trdijo, da se je zgodilo kaj tako-
ga, da plavajo po morju podrtine
in nemogoče je, da ladja izgine
brez sledi.

Alfred Gottechaft, konzul Zdru-
ženih držav v Rio de Janeiru, je
bil edini civilni pasażir na ladji.
Drugi pasażirji so bili dva mor-
narški lajtnti in štiri in pet
delovni pomoričakov, ki so se vr-
ali v Združene države.

In Salt Lake Cityja prihaja
vest, da je zapovednik ladje sin
nemških stariev. To trdi neki Pe-
perkorn, ki pravi, da je to potrdi-
la poveljnica sestra Mrs. Au-
germann. Poveljniki Worley se je
po očetu pisal Wichtmann. Spre-
memili je svoja ime v Worley. V
Združene države je prišel s svojimi
starši, ki je bil star deset let.
Sedaj je star 54 let.

V mornariškem departmantu se
vedno upajo, da najdejo ladjo in
pravijo, da je nemogoče, da se ta-
ko velika ladja izgubi brez sledi.

OTOŽNINA VONUNSTVA.

Chicago, Ill. — Aretirali so
Benjamin Korman in David
Gersus. Odvedejo ju v St. Louis,
da se tam zagovarjata na obtož-
bo, da sta kršili zakon proti špi-
jonazi. Aretirana sta bila na ob-
tožbo gdje Henrietta Guion v St.
Louis.

Gđ. Guionova pravi, da je
Grau dejal: "Stavim, da bo kai-
zer v Parizu v treh tednih. Na-
redil bi, da bodo Američani pla-
čali to vojno."

"Dekle, ti si neumna, če kupiš
zadolžnico svobode," je svetoval
Korman in dodal: "V p-ia pred-
sednikom in njegovimi zadolžni-
cami svobode. To je pot, po kateri
pride do svojega "grafta."

DRŽAVA TEXAS SKORAJ SUHA.

Dallas, Tex. — Država Texas je
skoraj popolnoma suha. V ponde-
ljev ob 9:30 je bilo zaprtih 1,500
salunov.

ST. LOUŠKA PLATFOR- MA JE NEVZDRŽljiva.

V prvih desetih dneh je podpis-
na tretjina določene svote.
Živahn kampanja.

PROTIVNI GLASOVI IZ VSEH KRAJEV.

Washington, 18. apr. — Za-
kladnički departement je prejel
poročila iz emajstih zveznih di-
striktov, da je danes podpisane
tretjega posojila svobode za \$200.
465.250. Pričakuje se, da bo v pri-
njenih desetih dneh podpisana ena
milijard ali tretjina določene svote.

Huntington, Ark. — Dan Ho-
gan, socialistični kandidat za go-
vernerja ne mara kandidirati
na takih platformah.

URADNA PODOČILA.

Angličko poročilo.

London, 16. apr. — Glavni voj-
ni stan danes umaknil eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski
fronti. Foch čaka ugodnega tre-
notka za protofenzivo.

**Angleži potopili deset nemških
ladij v Kattegatu.**

London, 16. apr. — Angleži
čete so se danes umaknile eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski
fronti. Foch čaka ugodnega tre-
notka za protofenzivo.

London, 16. apr. — Anglički
čete so se danes umaknile eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski
fronti. Foch čaka ugodnega tre-
notka za protofenzivo.

London, 16. apr. — Anglički
čete so se danes umaknile eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski
fronti. Foch čaka ugodnega tre-
notka za protofenzivo.

London, 16. apr. — Anglički
čete so se danes umaknile eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski
fronti. Foch čaka ugodnega tre-
notka za protofenzivo.

London, 16. apr. — Anglički
čete so se danes umaknile eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski
fronti. Foch čaka ugodnega tre-
notka za protofenzivo.

London, 16. apr. — Anglički
čete so se danes umaknile eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski
fronti. Foch čaka ugodnega tre-
notka za protofenzivo.

London, 16. apr. — Anglički
čete so se danes umaknile eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski
fronti. Foch čaka ugodnega tre-
notka za protofenzivo.

London, 16. apr. — Anglički
čete so se danes umaknile eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski
fronti. Foch čaka ugodnega tre-
notka za protofenzivo.

London, 16. apr. — Anglički
čete so se danes umaknile eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski
fronti. Foch čaka ugodnega tre-
notka za protofenzivo.

London, 16. apr. — Anglički
čete so se danes umaknile eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski
fronti. Foch čaka ugodnega tre-
notka za protofenzivo.

London, 16. apr. — Anglički
čete so se danes umaknile eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski
fronti. Foch čaka ugodnega tre-
notka za protofenzivo.

London, 16. apr. — Anglički
čete so se danes umaknile eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski
fronti. Foch čaka ugodnega tre-
notka za protofenzivo.

London, 16. apr. — Anglički
čete so se danes umaknile eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski
fronti. Foch čaka ugodnega tre-
notka za protofenzivo.

London, 16. apr. — Anglički
čete so se danes umaknile eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski
fronti. Foch čaka ugodnega tre-
notka za protofenzivo.

London, 16. apr. — Anglički
čete so se danes umaknile eno mil-
ijo, ko je sovražnik okupiral Baile-
uil. Z bojišča poročajo, da Nemci
nadmajujejo ranjenci odhaja z bojišča vsak
dan. Topniška bitka na francoski<br

VELIKA VAS

ROMAN

Francoski spisal EDGAR MONTEIL
Poslovenil F. K.

Glavna stran

Končno so bili romarji zbrani; množica ni bila posebno velika, bilo je vsega skupaj konaj kakih štiristo ljudi, od teh je bilo več kakor tristo žensk, nekaj starejših moških z topim izrazom in množica mladih fantov, ki so bili za dekleči in jim morali praviti vesele stvari, kakor je bilo soditi po smehu, ki se je slišal.

Roybonenčanje so stali na obeh straneh cerkev in gledali ta izpredvod.

"Sedaj bodo pa rečili Rim in Francijo," so rekli in klicali romarjem: "Molite le pobožno, da dobimo duhovno vladu."

"Glej, glej," pravi nekdo miademu čvrstemu fantu, "ti tudi zraven Peter!"

"Da," pravi oni smeje in pokaže na deklečo pred seboj, "moji nevesti na ljubo, njeni stariki je niso pustili nikdar same z menoj — na božjo pot, pa so dovolili."

"Prostor!" se zasliši naenkrat glas, pripelje se voz, v njem gospod in gospa pl. Slepč, ki seveda nista smela manjkati. Drugi vozovi so sledili: mirovnički sodnika in Chanata. Chanat je bil v spremstvu cele družine, Charancnovi, Felibienova, Alfonzo je bil tudi zraven: bil je voznik.

Zadnji je bil Monestrel. Župan ni bil zadovoljen, želel je večjo vdeležbo, posebno ga je jezilo, da je bil on edini župan okraja.

"Posebno številni ravno niste," mu vzlikuje Crillon mimograde.

"Če ne boste številne pri glasovanju, posodi lahko računate s tem, da pride v Novo Kaledonijo," zavpije Aliard vesel, da lahko reče pred vsem svetom glasno, kar šepeta Chanat skriveno kmetom.

"Glejte, glejte, saj imamo tudi oboroženo moč seboj," vzlikne Galtier.

V resnici je prišel tudi poljski čuvaj s prepano sabljijo in orožniki v paradni uniformi, postavili so se na čelo sprevoda.

Končno je prišla tudi duhovščina. Zajutrevali so pri Mingralu in se pokrepali z maršikaterim kosarcem, posebno župni upravitelj iz Thodore, ki je rekel, da ne more trpeti praznega želoda. Vstopili so se za orožniki in končno se prične pomikati sprevod naprej, glasnim, zaničljivim smehom Roybonenčanov.

"Ni bilo vredno, da sem preložil potovanje v Grenobla."

"Ne toži, danes dobija Lucijev pri nas, obedovala bo pri nas."

"O, potem mi ni žal."

Romarji so polagoma izginili Izpred oči.

Vozovi so jim sledili po strmi cesti, ko pa so prišli na ravno, so se odpeljali naprej, v Saint Marcellinu pa so jih hoteli počakali.

Ubogi ljudje so korakali počasi naprej, sednec je bio vedno višje in pričelo pripekat in val utrujeni so prispevali v Saint Marcellin. Ko so prišli na zmjeni prostor, kjer naj bi jih vozovi počakali, so se ti ravno odpravljali naprej, gospoda se je pokrepala, torej, naprej.

"O, počakajte vendar, da se odpočiemo," so prosili utrujeni kmetje.

Duhovniki so jim dovolili kratki odmor, ali niso hoteli čakati dolgo, počutili se niso zadovoljni sredji močno republikanskih prehivalcev Saint Marcellina, ki so jih gledali zaničljivo in jih obsepovali z raznimi zabavljicami. Izrazili so se naravnost, da je ta klerikalna priroda sramota za celo Dauphinejo.

Romarji so odgovarjali takim zabavljicam s pričiljenjem nasmehom, samo mladi fantje so se ameli odkritosreno, ter se norčevali sami iz sebe. Prefekt, ki je vidiel z okna, kaj se godi, je naročil orožnikom, ki so postavili okrog romarjev, naj jih branijo, če bi bilo treba, sam pa je stopil k duhovščini in ji častital k zastušenemu podjetju. Sodni predsednik je tudi prišel in oba gospoda sta osrečila romarje z nagovorom, hvila sta jih radi njih pobožnosti in jih opominjala, naj molijo za blagor domovine, katera je tega tako potrebna.

"Bedak, budec, topoglavci," so jim rekli Saint Marcellinjanje, "v egijski dolini so nabirali duhovniki, pa niso spravili niti najmanj te procesije skupaj, vi tepej iz Chambaranze pa ste bili tako neumni, da ste se pustili vjeti črnemu."

"Nismo tako neumni, kakor vi mislite," odvraje Peter, "črnih nam bodo dali jesti."

Cetrti ure, katero so dovolili gospodje v odmor, je minila in izpredvod se je pričel pomikati dalje. Toda, bilo ga je mnogo manj, kakor prvo. Precej mladih ljudi je ostalo v krmah v Saint Marcellinu, nekaj pa se jih je peljalo z vlačkom do Abance, od kjer ni bilo več daleč do romarske cerkve. Drugi pa so šli peš in dravljavo so korakali urenje, je bila že tri ure, ko so pristali končno do svojega cilja.

Vaseta je bila jako lepa, visoke hiše z gostilnami in velikimi trgovinami, v katerih so bile ta prodaj mačne knjige, rožni venči, sveti počobe in razne druge stvari, ki so spominjale ali pa so bile v sponin na "Našo ljubo gospo."

Vsi ti predmeti so bili pa jako dragi in ravno tako draginja je bila tudi v gostilnah in drugje, vrhu tega je bilo pa vse slab.

Vsi kraj, gostilne in trgovine so bile samostanske in ti so znali izrabiti priložnost.

Sredi vasice pa je stata cerkev. Bila je velika, visoka, bogato okrašena in popolnoma nova. Polet cerkve je stata stara z leseno ograjo pregrajena vrba. To je bila čudodelna vrba.

Pravilica pripoveduje, da je odrezal nekdaj od nje par vejc zagrizen hugenot, najbrže, da bi

si popravil svoj kož. Kar priteče naenkrat iz drevesa kri, tako čista kri, kakor je priteka na križ iz ran našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Krivoverec se je sicer začudil, a ni hotel verjeti, kar so videle njegove oči. Mirno je vzel vrbove palice in se hotel odstraniti, ko se prikaze Sveti Devica arseli vrbovih vej.

Bila je krašno opravljena, vsa posuta z dragnimi kamni, na glavi pa je imela bliščico krono. In nebeska kraljica je odprla ust in govorila krivovercu tako: "To je moja kri, katero si ti pretakal v tvoji pregeštosti, ali bo ti v blagor, če se spreobreneš."

Nevernik je padel na kolena, prikazen pa je izginila. Ko pa stari grčanik ni več viden nikogar, je zopet mislil, da se je samo varal, da ima tako razburjene živec, šel je domu in ni mislil več na čudež. Nekega dne pa, ko je oral svoje polje, se mu je prikazala zopet ista prikaz. Voli, ki so vlekli plug, so se naenkrat vstavili in niso hoteli naprej, naj jih je še tako priganjal. Ko pa je dvignil oči, je viden, da je stata v brazdi Sveta devica, z vrbo v roki. Zopet ga je opominjala, naj se preobrene, na kar je izginila, voli pa so vlekli mimo dalje, kakor bi se nicesar ne pripetilo.

Tudi hugenot je nadaljeval svoje delo, ne da bi se spominjal opominja.

Ko pa je prišel zvečer domu in hotel vstopiti v hišo, je stata nebeska kraljica zopet z vrbo pred njim in mu zabranila vstop. Sedaj ni govorila več, ali nje oči so se bliskale, da je šlo neverniku do dna duše. Šel je takoj k pobožnemu duhovniku, mu povedal, kaj se mu je pripetilo in se spreobrnal.

V spomin na ta čudež so postavili poleg vrbe cerkev, z lepim Marijinim kipom v glavnem oltarju. Slava 'Naše ljube gospo' z vrbo se je razburjala vedno bolj; od vseh strani so vreli verniki skupaj, da so opravljali tu svoje pobožnosti.

Duhovščina je sezidalu tu samostan za nov red, menili pa so postavili gostilne in trgovine, ter delali izvrstne kupuje.

Ta čudodelna vrba je bila torej, h kateri so romali Mingralove in drugih ovcice. Sli so takoj v cerkev, kjer so slišali gromovito pridigo zoper republikane, da so bili popolnoma pobiti. Nato so se spovedali, to je trajalo precej dolgo časa, tako, da so šele jako pozno lahko zaostali potrebam svojega želoda. V samostanu je bil vsak krožnik krompirjeve juhe, cerkev pa so jih pustili odprtjo za prenočišče.

Mladi ljudje, ki so imeli kaj denarja, so šli prenočiti v gostilne, revnejši pa so se morali zadovoljiti s klopimi in stoli v cerkvi, kakor je bilo pač mogoče. Nekateri so zlezli v spovednice, drugi so polegli na oltarjeve stohnice. Dolgo časa ni postalno tihov v temni cerkvi. Tu se je slišalo kletevanje in glasno govorjenje, tam zopet glasen ali pritajen smeh, vse kar je bilo kako neprimereno svetosti kraja.

Odličnim romarjem, ki so se pripeljali v vole, pa je bilo vse preskrbljeno. Slepčevi, Chanatovi in vsi drugi so dobili bogato pogrnjenino, pili in jeli se potem pa so zlezli počati v poselje, ženske v ženski, moški v moški samostan.

Tudi za duhovne je bilo preskrbljeno.

Ko je napočil dan, prišli so patri v cerkve, ljudje se val zaspali, so morali se enkrat k spovedi, potem je bila krasna pridiga, pa tež slovenska.

Pridiga je bila velikega vpliva, namenjena je bila glavno ženam, med drugim se je glasila: "Vržite slabe časopise na ogenj, predno jih dobe več možje v roke, skrbite, da bodo šli vaši soprogi na volišče z glasovnicami, ki jih dobe od svojih župnikov, potem bodete deležne večnega veselja."

Potem ko so prejeli vsi še obhajilo, je stopil župnik Mingral na prišnico in pozval ljudi, sedaj, ko so vtrdili svoje duše in jih očistili zemljiskega blata z Bogu dopadajočo božjo potjo, naj se vrnejo mirno domov.

"In," pristavil je še, "najzbite opominov, skrbite, da bo Francie, da pride zopet v roke pravih posest."

Ljudje so zapustili cerkev, zunaj pa so se zbrali in dali duška svoji nejevolji. Kaj je bilo vse to? Po prihodu slaba krompirjeva juha, prihodnjega dne se jih pa poslije s praznim želodem, brez denarja domu.

Mladim fantom se je zdela to neumestna sala, šli so v samostan, kjer so bili duhovščina in odličnejši, ravno pri bogatem zajutreku.

Vratar, ki je odpril vrata, je vprašal po želji zunaj stojecih ljudi.

"Vprašamo, kdaj dobimo zajutrek?"

"Nimamo nič za vas," odvrne vratar.

"O, Bog," tožile so nekaterje stare ženice "kje naj pa vzamemo moč, da pridemo tako dolgo pot, brez jedi domu?"

Ali poboljni brat ni imel odgovora za uboge ljudi, zaprli je vrata.

Premožnejši med romarji so kupili kruh in ga delili z ubogimi, ki niso imeli nič s seboj, potem pa so se napotili proti domu.

Niso pa šli več v sprevod, temveč v gručah po najbližnjih potih, vsak na svoj dom. Z izjemo nekaterih starih terezijskih, so bili val ogrodjeni in pripovedovali so povsod, da so stali pred samostanskimi vratimi, kakor berači in se jih je pustilo stradi, med tem, ko so se duhovniki gostili z denarjem, ki je bil namenjen vsem.

Uspeh je bil za klerikalno stranko tako usoden, da so župniki in drugi duhovniki okraja obžalovali, da so romane sploh priedili. Trudili so se, z kako ostrimi pridigami, da ljudje to pozabijo, kar pa ni bilo ravno primerno sredstvo, pri dobi odpadne duše.

XII.
Velika bitka.

Tisti dan, ko je šel Albert Galtier v Grenobla, je prišel v Roybono novi predstojnik zglasovalnega urada, grof Couroules. Pripeljal se je v lepi kočiji za njim pa je jahan sluga in peljal lepega konja na usdi.

(Dalej sledi.)

IZ GLAVNEGA URADA S. N. P. J.

Splošno glasovanje štev. 14.
Glasovnica za posamezne člane(ice)

Predlog društva "Javornik" štev. 160, Newark, Ohio, da se povpraša plača glavnemu tajniku S. N. P. J. za 20%, kot je zahteval, je dobil zadostno podporo in gre na glasovanje. Za uveljavljanje tega predloga je treba, da se udeleži glasovanja 3/5 članstva, od katerih mora glasovati za predlog 2/3.

Glasovanje prične 15. aprila in konča 10. junija 1918.

Da Ne

Ali ste za predlog, da se povpraša plača glavnemu tajniku 20% od 1. julija 1917?

Clan(ica) društva.....

stev.....

Podpis člana(ice)

Reorganizacija otroškega oddelka.

Iz pisma Insurance Commissionerja države Illinois, datiranega dne 20. marca 1918 in naslovjenega na glavnega uradnega tajnika S. N. P. J., je razvidno, da mora jednota reorganizirati otroški zavarovalni oddelki v smislu novega zakona, ki je stopil v veljavo leta 1917. Ker je vrši to leta konvencija, smo apelirali, da poštevajo do konvencije, ki bo storila vse potrebno, da se ustreže zakonu, toda dobili smo odgovor, da tega dovoljenja nam ne morejo dati in da mora glavni odbor takoj iti na delo in reorganizirati otroški oddelki.

Naša pravila otroškega oddelka le deloma odgovarjajo novemu zakonu za takovzani Juvenile Insurance, ne odgovarjajo pa glavnim redkam, to je lestvici, po kateri morajo plačati assessment, in razredom za posmrtnine, ki se razlikujejo po starosti.

Sledi le lestvica za otroški zavarovalni oddelki:

2	\$ 34	\$ 0.15.
3	40	0.15.
4	48	0.15.
5	58	0.15.
6	140	0.15.
7	168	0.15.
8	200	0.15.
9	240	0.15.
10	300	0.15.
11	380	0.15.
12	480	0.16.
13	520	0.17.
14	520	0.18.
15	520	0.20.
16	600	0.21.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Narodnina: Zedinjenje države (izven Chicago) in Canada \$5 na leto, \$1.50 na pol leta in 75c za tri meseca; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.15 za tri meseca.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2057 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenia National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenia National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2057 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v obiskovanju n. pr. (Februarja 25-18) poleg vnosiga imena in naslova posamezne, da vam je o tem dnevnem potisku naročilna. Poskrbite jo prevozljeno, da se vam ne ustavi list.

Liberty-bond ali vojno-varčevalne znamke — kar kdo more!

Gealo Slovencev mora biti: Ven iz monarhije in nikdar več v monarhijo!

Komur ni dana prilika, da bi šel s puško na bojišče, naj se oboži na drug način proti avtokraciji: Kupi naj liberty-bond, ki je dobra bomba proti kajzerstvu in obenem nosi obresti.

Dnevna vest: Austrians employed in steel works in Ohio buy liberty bonds, saying, "We want to help beat the Kaiser." — Poraz kajzerstva je kardinalna potreba. Poraz pa naj pride odkoderko! in na kakšenkoli način, samo da je poraz. Nemčija mora biti poražena!

Kaj more, naj kupi zadolžico posojila svobode naj za petdeset dolarjev. Pomenite, da bo vlada porabila sto milijonov dolarjev za izboljšanje železnice, ki so zdaj pod njeno kontrolo. Obenem morajo državljani skrbeti, da ostanejo pod kontrolo vlade in čimprej postanejo ljudska lastnina.

Kaj je z rusko cerkvijo? Ko je bilo izredeno prokletstvo nad boljševiki, so nekateri preročovali versko vojno v Evropi. Zdaj pa čitamo, da ni prokletstvo naredilo niti za dlako škode. Rusi pravijo: "Cerkev je prišla s carjem, stiskala in držala nas je v tem kakor nas je car, in zdaj, ko je šel car, naj gre še cerkev za njim." Tako je, kadar pride luč spoznanja.

Kaj je z rusko cerkvijo? Ko je bilo izredeno prokletstvo nad boljševiki, so nekateri preročovali versko vojno v Evropi. Zdaj pa čitamo, da ni prokletstvo naredilo niti za dlako škode. Rusi pravijo: "Cerkev je prišla s carjem, stiskala in držala nas je v tem kakor nas je car, in zdaj, ko je šel car, naj gre še cerkev za njim." Tako je, kadar pride luč spoznanja.

Kaj je z rusko cerkvijo? Ko je bilo izredeno prokletstvo nad boljševiki, so nekateri preročovali versko vojno v Evropi. Zdaj pa čitamo, da ni prokletstvo naredilo niti za dlako škode. Rusi pravijo: "Cerkev je prišla s carjem, stiskala in držala nas je v tem kakor nas je car, in zdaj, ko je šel car, naj gre še cerkev za njim." Tako je, kadar pride luč spoznanja.

V Prusiji je prepovedana revolucija in prepovedan je štrajk (namreč toliko časa, dokler ne bo mera potrebitnosti polna.) Dodelal, ki zaštrajkajo, so postavljeni pred vojno sodišče in obojeni v jeo ali potisnjeni v armado. Senatna zbornica v Washingtonu je pred nekaj dnevi izbrala zakonsko določbo, ki "devoljuje ameriškim delavevem pravico do stavke za večjo plačo. Gompers je dejal: "Kongres ne naredil iz delavev postavljomec, ako potrdi ta sklep." Kar smo v vojni zoper tiransko kajzerstvo, ne posnemajmo pruskih zakonov.

Nemčija je končno pokazala svojo pravo barvo. Krinka njene "kulturne" je odpadla. Kajzarska Nemčija je kakor gorila, ki bi rada posnemača človeka, kateremu je podobna, toda ne ve kako; podobna je kanibal, ki absorbuje čednosti svojega sovražnika s tem, da ga skuh in pošre. Kajzer je začel vojno, da vzame, kar imajo drugi narodi — vzame na kanibalski način: uniči vse in pošre. Nemčija je podobna blaznežu, ki misli, da užije lepoto rože s tem, da je pogoltna. Tak je furor teutonicus.

Razlika med republičani in monarhisti, kar se tiče Jugoslavije, je ta, da prvi smatrajo Slovence in ostale Jugoslovane za odstranitev in dovolj pametne ljudi, ki lahko sami gospodarijo v svoji hiši, dokler imajo zadnji še toliko hlapčevske krvi v svojih žilah, da si nikakor ne morejo misliti jugoslovanske države brez kraljice vladarja. Po njihovem mnenju niso Slovenec in ostali Jugoslovani sposobni, da bi se sami vladali in treba jim je gospodarja, ki jih bo imel na vrvici in vrvica mora biti pritrjena na "rinko" v nosu. Skratka podobni so tistem prostoduslunemu kmetu, ki je rekel: "Kому bom pa davke plačeval, če ne bo cesarja!"

Velevodstveni pritiskajo na kongres, da uvede prisilno delo (conscription of labor) v tovarnah za vojna naročila. Kongresnik Keating iz Colorada je dejal včeraj v nižji zbornici: "Propaganda za obvezno delo je najnevarnejša doktrina za deželo. Član kabine mi je rekel, da so lastniki ladjevodilne zvrnili vso krvivo na delave, ker so zaostali z gradnjo ladij. Na naši strani je predsednik Wilson in vsa njegova uprava, da ne sme biti konstrukcije delavev. Tistim, ki zahtevajo konstrukcijo delavev, je treba odgovoriti: 'Ako se uvede konstrukcija, tedaj je treba uvesti tudi konstrukcijo delavev.' Kaj hoče izročiti delave milosti in nemilosti privatnih podjetnikov, mora odpreti tudi svojo denarno moščno."

In berlinskih virov poročajo, da je kajzerjeva vojna precej "štrafsa" nemško aristokracijo nizjega pokolenja. Navadnega "kanonfutura" je padlo več milijonov. Piementita najnižje vrste so potrili kanoni 1879; potem je padlo 633 baronov, ki so malo višji in končno so našteli med mrtvimi 270 grofov. Iz tega je razvidno, da dan višje gredo klini nemške aristokratične lestve, tem manj je med njimi "štrev za domovino". Na vrhu lestve stoji kajzer s svojimi šestimi sinovi. Viljem in njegovih sinovih so "veliki junaki"; vedno se na bojišču — toda do danes še nimajo ene "veliki junak" prake na svoji žalnici, niti toliko, kolikor bi z iglo popraskal. Kako lahko je torej "voditi" armado in "zmagovati", če je voditeljeva koča vedno na varnosti. Ako nemške čete prodri naprej, je kajzer "zmagal"; ako so pa čete lepe, so pa bile čete "za nič."

IZ URADA TAJNIKA ČIKASKE LOKALNE ORGANIZACIJE S. R. Z.

Dne 4. aprila se je vrnila peta redna seja naše lokalne organizacije. V četrteletni dobi, od kar eksistiramo, smo sicer napredovali, toda ne tako, da bi se s posnomo lahko trkali na prsa, če, "mi v Chiagi v polni meri vršimo naše dolžnosti, ki jih zahtevajo od nas današnji kritični časi."

Dosedaj smo priredili eno manifestacijsko zborovanje, združeno s koncertom in veselico (mesec januarja) in javnem shodom dne 24. marca, o katerem je bilo v javnosti že poročano.

Dohodkov smo imeli v prvem četrteletju \$577,78, stroškov pa \$502,75. V blagajni je ostal dne 31. marca \$75,03. Od te svote smo dali centralnemu odboru samo 100, drugi so veseli in upravnih stroški.

Vsi odborniki lokalne organizacije vrše svoje delo brez vsake odskodnine. Tudi zastopniki in člani društva so vrili svojo dolžnost in pomagali pri vseh naših prireditvah. Solidarnost in složno sodelovanje je edino sredstvo za povzdrigo naše organizacije. Vsako zanemarjenje naših rednih sej od strani društvenih zastopnikov skodi našemu napredku. Izmed 36 zastopnikov ni več niti polovica navzočih. Od društva S. S. P. Z. ni bilo na zadnji seji niti enega zastopnika, oziroma zastopnice. Na ta način nam je nemogoče pričakovati velikih uspehov pri naši lokalni organizaciji. Delotrog naše organizacije je tako velik in delovanje vsled raztresenosti članskih Slovencev tako težavno, da bi morali vsi zastopniki stalno vršiti svojo dolžnost v interesu našega programa in organizacije. Tu se ne gre za osebne koristi, ker teh ni pri naši organizaciji, pač pa za principe, za ideje. Zato je vsaka malomarnost in odteganje delu vredno obsojanja. Najbolj pa so vredni odsobde tistih demagogov, ki venomer kritizirajo vse od kraja, pa četudi nimač za kritiziranje nikakoršne podlage, kajti nekateri ljudje se "kikarji" iz navade. Najslabše pri tem je to, da se te vrste ljudi ne dotaknejo nobenega dela, niti toliko, da bi vasi pokazali svojo resno voljo za napredek. Dela je dovolj za vsakega in tega se le premnogi boje, pri tem so pa tako nedosedni, da podajo delo tistih, ki v resnici delujejo in se žrtvujejo za stvar.

Med članskih Slovencev prevladuje bolezen, ki se jo lahko imenuje "brezbrizje", kajti mnogi se ne brigajo niti za eno ali drugo stvar.

"Naj bo kakor hoče, mene nje ne briga," je geslo mnogih naših ljudi. To velja v splošnem za našo člansko naselbino. Nasprotna organizacija, dasiravno računa z nekom in nepoučeno maso, ima še mnogo težje stalinike kot naša in o njih se labko reče, da le životari. Tako pa premašuje o naši splošni situaciji.

Kaj je z rusko cerkvijo? Ko je bilo izredeno prokletstvo nad boljševiki, so nekateri preročovali versko vojno v Evropi. Zdaj pa čitamo, da ni prokletstvo naredilo niti za dlako škode. Rusi pravijo: "Cerkev je prišla s carjem, stiskala in držala nas je v tem kakor nas je car, in zdaj, ko je šel car, naj gre še cerkev za njim." Tako je, kadar pride luč spoznanja.

V Prusiji je prepovedana revolucija in prepovedan je štrajk (namreč toliko časa, dokler ne bo mera potrebitnosti polna.) Dodelal, ki zaštrajkajo, so postavljeni pred vojno sodišče in obojeni v jeo ali potisnjeni v armado. Senatna zbornica v Washingtonu je pred nekaj dnevi izbrala zakonsko določbo, ki "devoljuje ameriškim delavevem pravico do stavke za večjo plačo. Gompers je dejal: "Kongres ne naredil iz delavev postavljomec, ako potrdi ta sklep." Kar smo v vojni zoper tiransko kajzerstvo, ne posnemajmo pruskih zakonov.

Nemčija je končno pokazala svojo pravo barvo. Krinka njene "kulturne" je odpadla. Kajzarska Nemčija je kakor gorila, ki bi rada

posmeha za prva sedeža je 50c in za druge 30c. Vsi, kateri čutite za stvar, izrabite vsako priliko in agitirajte zato prireditve. Potrebno je, da se kar največ vstopi in prodaja, da se kar najboljša agitacija. Po igri sledi prosti zabava in ples. Igral bo izvrstni orkester s posebnimi dejstvji igre in po igri.

Prihodnja seja se vrši v četrtek, 2. maja, zvečer v dvorani S. N. P. Z. Vsičči važnosti, ki jo bo imela ta seja, je potrebno, da se je udeleže vsi zastopniki in zastopnice. Vstop na seje imajo vsi stalni prispevajoči člani in člani vseh društva, ki so združena v lokalni organizaciji. Komurkolj dopušča čas, bi se moral zanimati za seje in delovanje organizacije, da bo med nami več jasnosti in sporazumne delovanja.

Jaz sem popolnoma prepričan da danes lahko ve že vsak Slovenc, ki se količko zajima za našo javnost, kaj zasedne in kako deluje Slovensko republičansko združenje. Kdor tega še vedno ne ve, bo tudi nadaljnjo pojasnjene neupredljivo. Na tiste, ki se zavedajo pomena organizacije S. R. Z., pa sploh: Postanite stalno prispevajoči člani. Kolikor si morete utrgati toliko dajte. Vsak cent pomaga stvari, za katere se borimo. Vsakem je lahko znano, da so edini dohodki, ki jih dobiva S. R. Z., prostovoljni prispevki in prebiki raznih prireditv v korist te organizacije. Naša dolžnost je, da jo podpiramo finančno in moralno, če hočemo uspeh. Brez teh dveh stvari ni uspeh pri nobeni organizaciji in tudi pri S. R. Z. se ne more deliti brez zadostnih materialnih sredstev tistega dela, ki bi se ga lahko v nasprotnem slučaju.

Zastopnikov društva imajo članske karte za stalne prispevate. Vprašajte ga za eno, če je nimate, takoj na prihodnji seji vsega društva. Nikjer pa zapisati, koliko prispevate. Četudi ne morete prispeti več kot 50 centov, nič ne de. Glavno je, da imate resno voljo pomagati stvari, ki potrebuje danes pomoč na vseh in ne samo par ljudi. Lahko mi verjamete, da kot tajnik želim v polni meri svojo dolžnost. Tajniški posel mi vzame mnogo vederov, kajti dela je mnogo. Vse, kar se da storiti o mojih strani, bom kakor dosedjal storil tudi v bodoče za prosperitativne organizacije. Vse, kar želim, je da bi vsi spoznali velevalni položaj v staro domovino, žele, da bi Slovenci, kadar se sklenejo, mir, po stoletnem narodnem in socialnem zatiranju dosegli svobodo. Ker ne more biti politični izraz svobode nikakor v monarhiji, je v tem osiru demokratična republika njihov cilj.

Jugoslovansko vprašanje je še sedaj vredno tako ozljivo, da zahteva na vso moč svojo rešitev. Vselej tega je tudi za mnogo rojakov v tem vprašanju dosti reči, ki jih je treba natančneje pojasnit.

In zelo dolgo so si želeli takega prispodbujanja.

Zelja se sedaj izpolni vsem, ki so jo gojili.

Dne

SLOVENSKO REPUBLIČANSKO ZDROUŽENJE

Sedaj v Chiagi, III.

IZVRŠevalni odbor:

Frank Bostich, Philip Godina, Frank Keršo, Martin V. Konda, Etbin Kristan, Anton J. Terbovec, Jože Zavrtnik.

Nadzorni odbor:

Ludvik Benedik, Matt Petrovič, Frank Veranič.

Centralni odbor:

John Ermene, Joseph Fritz, Joseph Ivanetič, J. Judnič, Ivan A. Kaker, Anton Motz, Frank Mravica, Jacob Muha, Zvonko Novak, K. H. Pogodič, Matt Pogorelc, John Rezel, Joseph Steblaj, Frank Šava, Frank Udovič, Charlie Vesel, Andrew Vidrih, Stefan Zabrič, Leo Zakrajšek, Anton Zlogar.

(Opomba: Zastopniki organizacij in listov, ki se dozdaj še niso priglasili, postanejo člani centralnega odbora, čim se pravilno izjavijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. — Naslov za pismo in delovne posiljke je sledi: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.)

Slovencem v Herminie, Pa. in okolici.

Pogostoma je bila med tukajšnjimi rojaki izročena želja, da bi se natančneje poučili o Slovenskem Republičanskem Združenju, o njega namenih in o njegovem delu. Splošno je znano, da so tukajšnjimi Slovenci naprednega duha in vsled tega tudi demokratični. Brez obzira na to, ali mieli kdor kdo po vojni ostali tukaj, ali se pa vrnili v staro domovino, žele, da bi Slovenci, kadar se sklenejo, mir, po stoletnem narodnem in socialnem zatiranju dosegli svobodo. Ker ne more biti politični izraz svobode nikakor v monarhiji, je v tem osiru demokratična republika njihov cilj.

Ni moj namen hvaliti našo jedoto in pri tem omolavljati družbo, toda recem le toliko, da je S. N. P. Z. danes na trdnih podlagah, morda po članstvu in med vsemi najhitrejšo napreduje. K njemu prihromoglo napredno "Glasilo" in sedaj dnevnik "Prosveta". Članstvo je popolnoma svobodno, kar se tiče vrednosti in političnega prepričanja. Jednota je dobro upravljena, kar dokazuje zmognost glavnega odbora. Tudi dnevnik je upravljen in urejen pod vodstvom sposobnega upravnika.

Jugoslovansko vprašanje je še sedaj vredno tako ozljivo, da zahteva na vso moč svojo rešitev.

Vprašajte ga za eno, če je resno volje pomagati stvari, ki jih je treba natančneje pojasnit. In zelo dolgo so si želeli takega prispodbujanja.

Zelja se sedaj izpolni vsem, ki so jo gojili.

Dne

PRVEGA MAJA

se priredi za tukajšnjo

DOPISI.

Butt, Mont. — Delavške razmere po tukajnjih bakrenih rudnikih so precej ugodne, kajti dela se s polno paro. Valed vojne se potrebuje zelo mnogo bakra za razne vojne in druge potrebnosti. V buttskih rudnikih dela na tisoče rudarjev. O Buttju pravijo, da je največje rudarsko mesto na svetu.

Takajnje društvo SNPJ, Slovensko-Hrvatska Sloga št. 207, precej dobro napreduje. Vsi posesti pristopov povprečno po pet ali šest članov.

Dne 27. aprila priredimo veselice v proslavo petletnice našega društva. Člane društva, kakor tudi ostalo slovensko in hrvatsko občinstvo iz Butta in okolice ujedino vabimo na to prireditve. Pekači prijateljski čut do našega društva s tem, da prebijete nekaj uric v našem prijateljskem krogu. Za vse udobnosti in dobro postrežbo bo poskrbljeno. Vstopnina za možke 50c. Dame vstopnine proste.

Na svidenje dne 27. aprila!

Nick Prus.

Witt, Ill. — Pred kratkim sem bil v Prosveti članek v odgovor C. A. Ko sem stvar predčital, sem mislil: Same ofenzive in defensive, "kamor se oko ore". Nenam tratiti preveč papirja v časih, ki je potrebno, da se z njim hranim, toda ker me je stvar segrela, je treba na to skuhati vsaj par teles.

Ako bo C. A. napredovala, kar se tiče zabavljanja, po začrtani poti, bo kmalu dobila "dishonorable discharge". Na vsak način bo potrebno, da se med Slovenci prične akcija za ustavnitev začetnika za "second hand" urednike in se tako reši naš narod ene velike nadloge. V poavanju je omenjeni list že davnaj dosegel rekord in jaz mislim, da je nepotrebno Prosveti tratiti prostor vsega takega lista.

Član SNPJ.

Gary, Ind. — Ne bom opisoval delavskih in draginjskih razmer, ker so v splošnem povsod enaki, pač pa hočem napisati par besedi o napredku našega društva Nova Svoboda št. 271, SNPJ.

Tu je društvo na izbiranje in eno najmlajših društev je Nova Svoboda, ni pa eno najmlajših. Slabo je izgledalo pred dvema leti, ko smo ustanavljali to društvo. Od vseh strani so nam obstali posledi v prečni grob. Bili smo bližji pogina. Tedaj pa se je nekaj dobrih članov pobrigalo za življene našega društva ter priseljilo naši agitacije od vseh širih strani, ki jo še danes vodimo in ne brez uspeha. Veseli me, kadar slišim izjave članov, da ne bodo mirovali preje, da bo društvo štelejši sto članov.

V prospeku boljše agitacije bomo priredili dne 21. aprila veselico s predstavo in petjem. Pri tem nam bo pomagalo soc. udruženje št. 35, ki bo tudi odarjalo na tamurice. Bratje in sestre, kateri hujete nekoliko veselih uric, udeležite se te prireditve. Veselica se vrsti v dvoranu Turner, 14 Washington St. — Mi bomo veseli, pa tudi vlačna suša, kajti za veselje bo skrbel odbor.

Rudolf Gjusta, tajnik.

So. Burgettstown, Pa. — Nak. S. Dom bo vkratkem dograjeni slavnostno otvoritev se vrki dne 30. maja. Upam, da nam bo ob tej priliki segla vas bratska društva v roke in se udeleži na slavnosti. V drugih slučajih vam bomo tudi mi radi priskočili na pomoč.

Člani društva št. 139, SSPZ, so vabiljeni na udeležbo seje dne 28. aprila, kajti na dnevnem redu je znamo mnogo važnih točk, tikajočih se slavnostne otvoritve. Priček seje ob 2. popoldne.

Frank Lavrič.

Waukegan, Ill. — Pomlad se je oglašila tudi v naši naseljni, narava je postal veseljša. Mlado in staro je zanimalo peči in se podalo na prost po gorki solnce. Postali smo dejanji in živahnejši, kar se lahko opazi že v raznih vabilih na veselice.

Dramatični odsek Slovenskega gospodarstva se je v dolgih zimskih mesecih marljivo pripravljal na pomladansko ofenzivo. Dne 28.

aprila priredi prvi napad kot pričetek ofenzive. Priredili bodo veselico in enodejansko burko "Belite novice." Zabave bo obilo za vse; starščini mladi se bodo lahko smejali od sreca sitnemu Kratku, ki je Slovence, pa tako debelo trdi, da je nemški Kranjec, da celo sam verjame svoji trditvi. Vsi slovenski listi so po njegovem mnenju same čenčarije neumnih revolucionarjev, le ljubljanska nemška "cajtenja" najde dobrodošno mesto v njegovi učeni glavi. Svojo hčer pa hoče kratkomočno imeti kar v skarljivi zaprto; njegova sestra tudi ne ve, kje se je glava drži, edino dr. Dragičev, kje je za glavo določeno mesto. Iz tega razvidite, da bo zavade dovolj za vse. — Po igri bo plies do polnoči.

Rojaki: Slovenska čitalnica je za nas neobhodno potrebna; v njejki knjižnici dobite knjige različne vsebine; pončne, zgodovinske in zabavne. Sedaj ima že do 500 knjig. Poleg tega akribičitniko članstvo za napredki dravatniku na waukeganskem slovenskem odu. Izobrazujo je namen potrebna. Kjerkoli se nam nudi prilika za pridobitev kakega znanja, jo moramo izrabiti. Pristopite k Slovenski čitalnici in upišite tudi vaše otroke. Citajte kajige raznaj naših pisateljev. Pri tem boste imeli duševni užitek in obenem boste spoznali lepoto slovenske literature.

Uradne ure vsako nedeljo dopoldne ob 9. do 12.

Redne seje se vrše vsako četrto nedeljo v mesecu ob 7. zvečer v čitalniških prostorih.

Math Ogrin, tajnik, 114—10th St., North Chicago, Ill.

Beading, Pa. — Morda že mislite, nekateri, ki vedo za našo naselbino, da je izginila z zemeljskega površja, ker ni nobenega znaka življenja v javnosti iz naše naselbine. Nič ludega se nam ne ni pripetilo, da se se vedno vali iz naših predi skozi dimnik kot v prejšnjih časih. Tukajnji premogok obratuje s polno pravo.

Tudi na društvenem polju nismo zadni. — Dne 6. aprila je naše društvo Dobri Prijatelj št. 172, SNPJ, priredilo plesno veselico, ki je dobro uspela. K uspehu so nam pomagala društva Nova Družina, št. 295, v Bridgeville in Braštvu, št. 6, v Sagamu, ki nam je posebno pomoglo k opomoci društvene blagajne. Vsem skupaj hvala!

J. Faličič.

Struthers, O. — Naša naselbina je ena izmed tistih, ki le malo kdaj izdaja poročila v javnosti. Ker ne želim, da bi ime naše slavne naselbine popolnoma padlo v naročje pozabljenosti, hočem jaz sporočiti par vrstic.

Slovenska kolonija ima 12 družin in 25 samev.

J. K.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

K. K., Browder, Ky. — Pošta ne se od tu izselili v druge kraje za zasiščkom. — Zaposleni smo vedenoma v žičarni in žebriarni, ki pa ne obratuje stalno. Včasih prenehajo z delom kar po 14 dni skupaj, tako da podčitne imamo dovolj in s tega stališča nimamo vzroka za pritoževanje.

John Jaklich.

Sheboygan, Wis. — Zanimanje za javno življenje v naši naselbini je postal precej živahno, kar se razvidi iz pogostih dopisov. O delavskih in političnih razmerah ne bomo poročali, pač pa obvezamo tukajnje slovensko občinstvo, da priredi slov. mla. pod. društvo Nada svojo prvo dramatično predstavo v nedeljo dne 21. aprila točno ob pol osmih zvečer v cerkveni dvorani. Uprizorili bomo "Divjega loveca."

Predstava je namenjena v prid društveni blagajni. Občinstvu, kakor tudi bratskemu društvu se priporočamo v objesen obisk.

Naše društvo lepo napreduje in ga priporočamo tistim, ki niso morda še v nobenem društvu. Kjer je sloga, tam je napredek. Društveni odbor.

Moline, Ill. — Dasiravno je tu bolj malo Slovencev, vseeno dobro nepredmetno. — Industrija obratuje tu s polno paro in dela se vsaki dan. Dela so različnih strok, a samec je težko dobiti hrano in stanovanje, ker so vse prenapolnjena.

Tistem, ki že niso člani naše jednote, priporočam, naj pristopijo pod okrilje našega društva, ki je veja SNPJ. Pristopajte v

PROLETAREC

je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socialistično, bi ga moral redno čitati.

pravo silko socialismu.

Narodna cena \$2.00 na leto, \$1.00 na pol leta.

Naslov: PROLETAREC

4008 W. 31st St.

CHICAGO, ILLINOIS

FRANK FUZER

Pri meni se dobi stanovanje in hrana ob vsaki priliki. Posobno pozornost obračam do potnikov. Dobra in točna postrelba.

228 Broad St.—Tel. Han. 2245 7.
MILWAUKEE, WIS.

KUPUJEM IN PRODAJAM

Broadway, N. Y.

Posebna oprava vocola \$14.25

Hamiltonova — največje prodajalno godbenih strojev na vzhodu tvorijo razprodajalec tega krasnega stroja Vocola, ki ga prodaja po najnižji ceni, po kateri je bil tedaj postavljen dobro izdelan govorči stroj na prodaj. Stroj je krasno izdelan, ima motor, kot pri dragem stroju; omponenti pa so koncertno oddajalec, uravnotežilni hitrosti, ima lepo ponikljan rog za najnovjšim vložkom za igranje največjih 12 palčnih plak. Omariča je lepo navezena, pokrita z zelenim blagom povrhu in okrog obrobljena s niklom, ima fino izdelana sobita za glasove, daje krasna glas iz sebe: igrat vse pliese Victor in Columbia. Na vsak način je ta stroj enak stroju, ki je vreden \$50.00 do \$60.00.

Mi jamčimo za Vocolo za 5 let.

All ste že kdaj žuli, da vam kdo godbeni stroj za več kot eno letoto. Popoln sistem VOCOLE \$14.25, 12 izbranki posni na šestih dvostranskih plastičnih \$4.50.

Slovenske:

(Sloveni sem na vasi bil).

(Vseeli godec).

(Na planinskem soncu sija).

(Vesna poskončica).

(Steklo leski).

(Na plies).

(Sorčki po morju plava).

(Ležmo naprej).

(Vinčka je gora).

(Slobi Janez).

(Soteski vnesli vsi).

(Naprej v Ljubljani).

Brezplačno v Vocolo damo štečko vredna 25c in 200 jeklenih igel in 50 posebnih igel, ki so jamčene, da so dobre kakovosti, in 10 plastičnih Columbia vseva za ta VOCOLE stroj \$14.25. Pošljite P. O. Money Order ali ekspres Money Order vrednosti \$14.25. Mi Vam posljemo stroj postopevno proti.

The S. Hamilton Co., (Established 1870) 815-817 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa.

Največji Mail Order Phonograph in za pliese prodajalna v Združenih državah.

Popolna knjižica stroja Vocola in več kot 90 raznih vrst Victrolas in Columbia strojev je sedaj kondana. Pišite po njo na naslov Miss A. Myshkowska, она nakrjuje oddelek za tuje jesike.

NEKAJ NOVEGA.

All ū veste za edino slovensko brusilnico in trgovino za vse brivake oprave?

Jas imam v nalogi najfinje brivne britve, pasove, stroje za striči lase, ter apik vse brivne in rosilne orodje počrtevno.

Z britvijo, ki vam jo jas nabrusim za 25c do 50c si lahko prihramite letno do \$35 na samudi časa in drugih ugodnosti.

Ako je vaša britve dobra, jas jo nabrusim, ako pa vidim, da ni dobra vam jo zamenjam z polnim jamčevom in sicer za 25c do 75c.

Za one, ki se ne znajo sami briti imam na razpolago britve (Safety Razors), za katere sploh ni treba ne ogledati in ne lut.

Mnogo jih je, ki zahtevajo cenik mojih indelekov. Vsem tem zamenjam, da raspoljujam in sprejemam britve, itd. in vse druge širine Amerike, sproščam v popravo vse tukovrstne puške, samo-krošce. Tudi narodujem iste na telo naročnikom. Vedno skrjam vsem dobro ustredi.

Vsa dela, popravila ali zarezalini, se pošljajo potom Parsel Pošte.

Zapomnite si, da sem vselej zanesljiv spodeljnik v vseh odzemljih v Združenih državah. Ako mi si morda postreči odjemalcu v njegovo hore in nadzolnost, naj si vsak blagovoli odriči blago zastori.

ROJARI:

Ako potrebujete dobro lejivo, kerje, mleko, mlečna itd. prideite ali pa plete, na spodaj navedenih naslov, jas jandam dobro in točno postrelbo v vse nadzolnost.

Ne isčite snakli stvari po lejkarnah ali mesniščah, ampak obrnite se do strokovnjaka in gotovo boste dobro postrečeni.

Se priporočam vsem z bratskim posdravom

F. K. BAUZON

CLEVELAND, OHIO.

1 Ohio State Tel

Central 5974 K.

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja.

Skoraj že 30 let se Trinerjevo zdravila upoštevajo v največjih zaupanjem. A to tudi radi pravega varoka, ker zaupnost izdelovalca nasihi popolno zaupanje in člananje od strani številnih odjemalcev. Malo površje oči je sedanja počrtev, da se ohrasi zanesljiva vsebina indelekov. Brailli smo se dolgo soperirali na vseh številnih potrebljanih način, a novi vojni davek nam je spodbil le zadnji steber in moralno eno nekoliko povišati. Vsek prijetij Trinerjevih lekov priznava brez negotovosti, da v sodobnosti, ko moramo veliko več plačevati za potrebljane, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginj - okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnala odjemalcem vse kar več plačajo za nj.

IMENIK

THE INSTITUTE OF CHARTERED ACCOUNTANTS OF INDIA

